

4-6 Ya? Çocuklar?na Yönelik Öz-Düzenleme Becerileri Ölçe?i (Ö?retmen Formu)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). 4-6 Ya? Çocuklar?na Yönelik Öz-Düzenleme Becerileri Ölçe?i (Ö?retmen Formu). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16082>

Özet

4-6 Ya? Çocuklar?na Yönelik Öz-Düzenleme Becerileri Ölçe?i (Ö?retmen Formu), erken çocukluk dönemindeki 4 ila 6 ya? aras?ndaki çocuklar?n **öz-düzenleme becerilerini** ö?retmen görü?lerine dayal? olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, toplam varyans?n önemli bir bölümünü (%63) aç?klayan, 22 maddeden ve üç temel faktörden olu?an yap?sal bir bütüne sahiptir. Yap?lan psikometrik analizler (AFA ve DFA), ölçe?in dikkat, **çal??ma belle?i** ve **engelleyici kontrol** alt boyutlar? arac?l??yla öz-düzenleme becerilerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermi?tir. Bu araç, özellikle anaokulu ve okul öncesi e?itim ortamlar?nda çocuklar?n yürütücü i?levlerini saptamak için önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz-Düzenleme Becerileri, Erken Çocukluk, Ö?retmen De?erlendirmesi, Yürütücü ??levler, **Çal??ma Belle?i**, **Engelleyici Kontrol**, Faktör Analizi.

Yazarlar

Asiye ?VREND?, Ahmet EROL

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 4-6 ya? aral??ndaki çocuklar?n geli?imsel süreçlerinde kritik öneme sahip olan **öz-düzenleme becerileri** düzeylerini ö?retmenlerin gözlemleri ve de?erlendirmeleri do?rultusunda objektif bir biçimde belirlemektir. Bu beceriler, akademik ba?ar? ve sosyal-duygusal geli?im aç?s?ndan temel te?kil etti?inden, erken ya?ta do?ru bir de?erlendirme yap?lması müdahale programlar?n?n planlanmas? için hayati öneme sahiptir.

Bu ölçek, ö?retmenlerin çocuklar?n s?n?f içi davran??lar?n?, dikkat sürelerini, kurallara uyma yeteneklerini ve bili?sel esnekliklerini sistematik olarak gözlemlemesine olanak tan?r. Böylece, çocuklar?n güçlü ve geli?tirilmesi gereken yönleri tespit edilebilir, bireyselle?tirilmis? e?itim stratejileri geli?tirilebilir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, geni? kapsamlı bir psikolojik yap? olan **öz-düzenleme** becerilerini ölçmektedir. Öz-düzenleme, bireyin kendi dü?ünce, duygu ve davran??lar?n? belirli hedeflere ula?mak amac?yla yönetme yetene?ini ifade eder ve genellikle yürütücü i?levlerin bir bile?eni olarak kabul edilir. Ölçe?in faktör analizi sonucunda elde edilen üç alt boyutu, bu yap?n?n temel bile?enlerini temsil etmektedir:

Dikkat: Görevlere odaklanma ve dikkat dağınıklığı unsurları görmezden gelme yeteneği.

Çalınma Belleği: Bilgiyi kısa süreli olarak akılda tutma ve manipüle etme kapasitesi.

Engelleyici Kontrol: Uygunsuz dürtüleri veya baskın tepkileri bastırma ve kurallara uyma becerisi.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, hem **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullanılarak titizlikle incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin kuramsal yapılarının verilerle uyumlu olduğunu kanıtlamıştır. Uyum indeksleri yeterli düzeyde bulunmuştur ($\chi^2/sd = 1.28$, REMSA = .046, SRMR = .07).

Ölçeğin madde toplam korelasyonları .41 ile .77 arasında değişmekte olup, maddelerin ölçülen yapıyı temsil etmede yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin yakınsama geçerliliği (convergent validity) kapsamında, Çocuk Davranış Değerlendirme Ölçeği (CBCL) ile arasındaki korelasyon değeri oldukça yüksek (.82) bulunmuştur. Bu yüksek korelasyon, geliştirilen ölçeğin hali hazırda geçerli kabul edilen davranış ölçüm araçlarıyla güçlü bir ilişki içinde olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, çeşitli istatistiksel yöntemlerle kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir. Ölçme araçlarının genel iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) **.94** gibi yüksek bir değere sahiptir. Alt boyutlara ilişkin iç tutarlılık katsayıları ise .87 ile .91 arasında değişmektedir, bu da alt boyutların da kendi içlerinde yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Madde ayrıcılık gücünü belirlemek amacıyla yapılan %27'lik alt/üst grup t testi sonuçlarına göre, t değerleri 7.36 ile 17.61 ($sd=169$, $p<.01$) arasında değişmektedir; bu da maddelerin ölçülen özellik bakımından bireyleri yeterince ayırt edebildiğini göstermektedir. Ek olarak, test yararlama katsayıları 0.90 ve Guttman Lambda (Li) yöntemine göre güvenilirlik katsayıları 0.90 ile 0.96 arasında bulunmuştur. Tüm bu bulgular, ölçeğin 4-6 yaş çocukların öz-düzenleme becerilerini güvenilir bir biçimde saptamak için kullanılabileceğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini ortaya koymak amacıyla yürütülen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**, ölçeğin 22 maddeden oluşan ve toplam varyansın %63'ünü açıklayan üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu faktörler, öz-düzenlemenin temel bileşenleri olarak isimlendirilmiştir:

Faktör 1 (Dikkat): Toplam varyansın %46.79'unu açıklamaktadır.

Faktör 2 (Çal??ma Belle?i): Toplam varyans?n %8.60'n? aç?klamaktadır.

Faktör 3 (Engelleyici Kontrol): Toplam varyans?n %7.67'sini aç?klamaktadır.

Ard?ndan gerçekleştirilen **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)**, bu üç faktörlü yap?n?n teorik modelle uyumunu do?rulama?? ve elde edilen uyum indekslerinin ($\chi^2/sd = 1.28$, REMSA = .046, SRMR = .07) mükemmel ve kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu kan?tlam??tır. Bu analizler, ölçe?in teorik temellere dayanan güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçme Arac? Detaylar?

Test Türü:

Geli?tirme (Ö?retmen Formu)

Format:

Ka??t-Kalem, Gözleme Dayal? De?erlendirme

Derecelendirme:

5'li **Likert Ölçe?i** (Ö?retmenler, çocuklar?n davran??lar?n? 5 dereceli bir ölçek üzerinde de?erlendirirler.)

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Okul Öncesi Çocuklar

Ya? Grubu:

4-6 Ya?

Popülasyon Detaylar?:

Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden 4-6 ya? grubu çocuklar. Ölçek, çocuklar? gözlemleyen ö?retmenler tarafından doldurulmak üzere tasarlanm??tır.

Test Metodolojisi:

Psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde AFA ve DFA gibi ileri düzey istatistiksel teknikler kullanılm??tır. Güvenirlik, iç tutarlılık katsayılar? ve test yar?lama yöntemleriyle sa?lanm??tır.

Anahtar Kelimeler (Tekrar)

Okul Öncesi E?itim, Öz-Denetim, **AFA**, **DFA**, **Likert Ölçe?i**, Geli?tirme Çal??mas?.

Yazarlar (Detaylar)

Sorumlu Yazar: Asiye ?VREND?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: N/A (Kaynakta belirtilmemi?tir)

?leti?im E-posta Adresi (Sorumlu Yazar): ahmete@pau.edu.tr (Belirtilen ileti?im e-postas? A. Erol'a aittir.)

Yazarlar?n Ba?l? Oldu?u Kurum (2018 Sunumu Esnas?nda): Uluda? Üniversitesi, Bursa (Sunumun yap?ld??? kurumdur.)

Yaz??ma Adresi: N/A (Kaynakta belirtilmemi?tir)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Telif Hakk? ve ?zinler: Ölçek, 1. Uluslararası Temel E?itim Kongresi'nde (Uluda? Üniversitesi, Bursa) sözlü bildiri olarak sunulmu?tur. Kullan?m izni ve ticari haklar için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: N/A (Kaynakta belirtilmemi?tir)

Testin Geli?tirildi?i/Sunuldu?u Y?l: 2018

PDF Kayna??: Mevcut De?il

?gili Kongre Ba?lant?s?: utek2018.org

Kaynaklar

?vrendi, A. ve Erol, A. (2018). *4-6 Ya? Çocuklar?na Yönelik Öz-Düzenleme Becerileri Ölçe?inin geli?tirilmesi (Ö?retmen Formu)*. 1. Uluslararası Temel E?itim Kongresinde sunulan sözlü bildiri, Uluda? Üniversitesi, Bursa.

4-6 Ya? Çocuklar?na Yönelik Öz-Düzenleme Becerileri Ölçe?i (Ö?retmen Formu) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

- Duygu ve dü?üncelerini rahatça ortaya koyar.
- Ba?kalar?n?n duygular?n?n nedenlerini ve sonuçlar?n? söyler.
- Kalabal?k kar??s?nda kendini ifade eder.
- Kendisiyle ilgili olumlu ?eyler söyler (Çok güzel bir resim çizdim gibi).
- Kendini ortaya koymas? gerekti?i yerde sa?l?kl? ?ekilde ortaya koyar.
- Arkada?lar? ile sorunlar?n? konu?arak çözer.
- Zor durumda olan arkada?? için üzülmür (Dü?en arkada??na üzülmesi gibi).
- Olaylar aras?nda neden sonuç ili?kisi kurar.
- ?stekleri ile kurallar çeli?ti?inde bile kurallara uyar.
- Bir göreve veya etkinli?e ba?lad???nda onu bitirebilecek konsantrasyona sahiptir.
- Tamamlamas? gereken bir görevi istememesine ra?men tamamlar.
- Birisinin yönlendirmesi olmadan ba?lad??? bir i?i tamamlamak için çaba gösterir.
- Yapmak istedi?i bir ?ey uygun de?ilse onu yapmaz (Yemek istedi?i çikolatay? yemekten sonra yemesi).
- Hat?rlatmaya gerek kalmadan kurallara uyar.
- Bir oyundan alaca?? zevki kurallara uyulmas? gerekti?ini bildi?i için erteler (D??arda oynama iste?ini so?uk oldu?u için erteler).
- Bir görevi verilen sürede tamamlar.
- Bir aktiviteyi veya etkinli?i sonuna kadar sürdürür.
- E?yalar?n? koymas? gereken yeri hat?rlar.
- Bir görevi ya da etkinli?i yapmas? için verilen yönergeleri hat?rlar.
- E?yalar?n? koydu?u yeri hat?rlar.
- Yap?lan planlar? hat?rlar ("Yemekten sonra bahçeye ç?kaca??z" denildi?inde yemekten sonra bahçeye ç?k?laca??n? hat?rlamas? gibi).
- Ö?rendiklerini hat?rlar (Ö?rendi?i bir ?ark?y? hat?rlamas? gibi).

Toplam 22 madde